

Metodický pokyn o postupu při evidenci a prokazování nepřítomnosti PCB v hermeticky uzavřených elektrických zařízeních ve smyslu § 26 a § 27 zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech, v platném znění

Ministerstvo životního prostředí
Odbor odpadů

1. Úvod

Zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech, v platném znění (dále jen „zákon o odpadech“), ukládá vlastníkům, popřípadě provozovatelům zařízení, která mohou obsahovat PCB a podléhají evidenci, povinnost tato zařízení dekontaminovat nebo odstranit v nejkratší možné době, nejpozději však do konce roku 2010, pokud neprokáží, že zařízení neobsahuje PCB. Nepřítomnost PCB v předmětných zařízeních lze prokázat analýzou vzorku elektroizolační/provozní kapaliny/oleje, který je nutné ze zařízení odebrat nebo prokázat čestným prohlášením výrobce zařízení ve smyslu vyhlášky č. 384/2001 Sb., o nakládání s PCB (dále jen „vyhláška“).

Některá zařízení definovaná v § 26 písm. d) zákona o odpadech, používaná v energetice a průmyslové energetice, jsou hermetizována tj. vyrobena tak, aby nedošlo ke styku elektroizolační/provozní kapaliny/oleje s atmosférou.

V řadě případů nejsou tato zařízení standardně konstrukčně výrobcem uzpůsobena k odběru vzorku elektroizolační/provozní kapaliny/oleje. Odběr vzorku z takovýchto zařízení je technicky náročný. Při odběru vzorků hrozí jejich poškození, v některých případech je dokonce toto poškození nevratné

2. Účel metodického pokynu

Cílem tohoto metodického pokynu, v souladu s technickými poznatky v oblasti PCB v ČR za období sedmi let národní inventarizace PCB a zařízení obsahujících PCB, je stanovit postup při evidenci a prokazování nepřítomnosti PCB v těchto hermeticky uzavřených elektrických zařízeních, používaných v elektroenergetice (výroba, přenos, distribuce) a průmyslové energetice na všech napěťových hladinách (nn – nízkého napětí, vn – vysokého napětí, vvn – velmi vysokého napětí i zvn – zvláště vysokého napětí).

Účelem vydání metodického pokynu je také specifikovat předmětná hermeticky uzavřená zařízení vyjmenovaná v kapitole 3.

Metodický pokyn je určen pro vlastníky nebo provozovatele hermeticky uzavřených zařízení, na něž se vztahují povinnosti spojené s PCB vyplývající z ustanovení § 26, 27 a 39 zákona o odpadech, a pro orgány veřejné a státní správy, včetně České inspekce životního prostředí, v oblasti působnosti zákona o odpadech, které rozhodují o povinnostech při nakládání s PCB, odpady PCB a zařízeními obsahujícími PCB a o plnění těchto povinností.

3. Předmět metodického pokynu

3.1

Předmětem metodického pokynu jsou hermeticky uzavřená elektrická zařízení, která nejsou standardně konstrukčně výrobcem uzpůsobena k odběru vzorku provozní kapaliny, vyrobená po 1. 1. 2000, tj. po vstoupení v platnost ustanovení § 15 zákona č. 157/1998 Sb., o chemických látkách a chemických přípravcích, ze dne 11. 6. 1998, jež zakázalo výrobu, dovoz, vývoz a distribuci

polychlorovaných bifenyly (PCB) v České republice¹ a u nichž nejsou k dispozici údaje o výrobcí (název, sídlo, IČ), původní provozní kapalině/oleji bez PCB a o jejich provozu z hlediska nakládání s provozní kapalinou.

Jedná se zejm. o níže uvedená hermeticky uzavřená elektrická zařízení:

- kondenzátory napěťových hladin nn, vn, vvn,
- hermeticky uzavřené výkonové transformátory (vn),
- kapacitní části přístrojových transformátorů napětí (vvn, zvn),
- (olejové) průchodky transformátorů a tlumivek,
- jiná speciální zařízení, plněná elektroizolační/provozní kapalinou/olejem, kde není odběr vzorků technicky možný bez jejich poškození.

3.2

Nová hermeticky uzavřená elektrická zařízení vyrobená a nová zařízení dovezená po 1. 1. 2000, u nichž jsou k dispozici údaje o výrobcí (název, sídlo, IČ), původní provozní kapalině/oleji bez PCB a o jejich provozu z hlediska nakládání s provozní kapalinou, jsou považována na základě ustanovení §15 zákona č. 157/1998 Sb., o chemických látkách a přípravcích, za zařízení bez PCB a není nutné u nich prokazovat nepřítomnost PCB.

4. Postup

Zařízení uvedená v kapitole 3.1 se mohou provozovat až do doby, kdy dojde z jakéhokoliv důvodu k porušení jejich hermetizace (porucha, oprava, odběr elektroizolační/provozní kapaliny, jiná manipulace, ukončení fyzické životnosti aj.). Při porušení hermetizace nebo při vyřazování předmětného zařízení z užívání musí být odebrán vzorek elektroizolační/provozní kapaliny/oleje k prokázání nepřítomnosti PCB. Na základě zjištěné koncentrace PCB musí být se zařízením dále nakládáno v souladu s příslušnými ustanoveními zákona o odpadech.

Předmětná zařízení (3.1) budou do doby prokázání nepřítomnosti PCB evidována podle vyhlášky č. 384/2001 Sb., o nakládání s PCB, (dále jen „vyhláška“) s tím, že se vyplní evidenční list č. 1 přílohy č. 2 vyhlášky a evidenční list č. 2 přílohy č. 2 vyhlášky. V evidenčním listu č. 2 nebudou vyplněny oddíly:

- Způsob prokazování (ne)existence PCB,
- Protokol o odběru vzorku
- Protokol o analytickém stanovení nebo obsahu dle prohlášení výrobce

Zařízení nebudou specificky označována podle přílohy č. 3 vyhlášky, jejich identifikace bude dána výrobním číslem zařízení na evidenčním listu č. 1.

Doplňný evidenční list č. 2 přílohy č. 2 vyhlášky bude vyplněn a odeslán Ministerstvu životního prostředí nejpozději do 1 měsíce po prokázání nepřítomnosti PCB. Zařízení se nesmí odstranit do doby, než bude znám výsledek laboratorní analýzy prokázání nepřítomnosti PCB.

¹ Nabytím účinnosti ustanovení § 15 zákona č. 157/1998 Sb., o chemických látkách a chemických přípravcích a o změně některých dalších zákonů, ke dni 1. 1. 2000 nesměl výrobce, dovozce a distributor uvádět na trh nebo dovážet nebezpečné látky a přípravky, polychlorované bifenyly (PCB) a přípravky, které je obsahují v množství vyšším než 0,005 % hm. Po zrušení zákona č. 157/1998 Sb. ke dni 1. 5. 2004 novým zákonem o chemických látkách a chemických přípravcích, kterým je zákon č. 356/2003 Sb., je tento zákaz upraven v jeho § 26.

Evidenční list č. 3 přílohy č. 2 vyhlášky bude odeslán v případě předání k odstranění PCB oprávněné osobě podle zákona o odpadech, a to nejpozději do 1 měsíce od odstranění PCB. Evidence pro zařízení uvedená v kapitole 3 metodického pokynu by měla být zasílána v elektronické formě.

6. Odůvodnění metodického pokynu

Pro splnění zákonné povinnosti prokázání nepřítomnosti PCB v předmětných zařízeních, podle zákona o odpadech, je nutné odebrat vzorek elektroizolační/provozní kapaliny/oleje ze zařízení ke stanovení koncentrace PCB podle vyhlášky. Vlastní odběr vzorků je u hermetizovaných zařízení technicky obtížně realizovatelný, popř. není realizovatelný vůbec (např. hermeticky uzavřené kondenzátory), protože tyto typy zařízení nemají jako standardní vybavení součást pro odběr vzorku. U výše uvedených to není technicky možné bez porušení pláště zařízení. Navíc by při porušení hermetičnosti (např. po navrtání nádoby pro odběr vzorku) došlo k jejich neopravitelnému poškození.

U nových hermeticky uzavřených elektrických zařízeních vyrobených po 1. 1. 2000 a nových zařízeních dovezených po 1. 1. 2000, u nichž nejsou k dispozici údaje o výrobci (název, sídlo, IČ), původní provozní kapalině/oleji bez PCB a o jejich provozu z hlediska nakládání s provozní kapalinou, lze na základě ustanovení §15 zákona č. 157/1998 Sb., o chemických látkách a přípravcích důvodně předpokládat, že neobsahují PCB případně obsahují 0,05 % a 0,005 % hmotnostních PCB. Z tohoto důvodu se mohou provozovat až do doby, kdy dojde z jakéhokoliv důvodu k porušení jejich hermetizace.

Použité pojmy a zkratky:

PCBpolychlorované bifenyly

PCTpolychlorované terfenyly

nn.....nízké napětí

vn.....vysoké napětí

vvv.....velmi vysoké napětí

zvn.....zvlášť vysoké napětí

Tento metodický pokyn nabývá účinnosti prvním dnem jeho zveřejnění na oficiálních internetových stránkách Ministerstva životního prostředí www.mzp.cz nebo ve Věstníku Ministerstva životního prostředí

V Praze dne 12. listopadu 2008

RNDr. Zdeňka Bubeníková, Ph.D., v. r.

ředitelka odboru odpadů MŽP

